

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра теоретичної і прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА ТОВАРІВ І ПОСЛУГ В ПІДПРИЄМНИЦТВІ,
ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

Освітня програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Спеціальність 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"

Галузь 07 "Управління та адміністрування"

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Експертна оцінка товарів і послуг в підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності
Викладач (-і)	Ціжма Юрій Іванович, доц., к.е.н., доц. теоретичної і прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380660764931
E-mail викладача	yurii.tsizhma@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktype.pnu.edu.ua/графік-проведення-консультацій/ .
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Експертна оцінка товарів і послуг в підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності – це процес визначення вартості товарів і послуг на дату оцінки враховуючи при цьому усі фактори, що можуть вплинути на їх ціну на даний момент, і в найближчий період і є результатом практичної діяльності суб'єкта експертної оціночної діяльності для цілей підприємства, торгівлі та біржової діяльності.</p> <p>Предмет вивчення дисципліни «Експертна оцінка товарів і послуг в підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності» – вартість товарів та послуг а також їх споживні властивості та показники якості, які визначають ефективність використання їх за призначенням, їх соціальне значення, практичну корисність, результативність тощо.</p> <p>Об'єкт дослідження експертної оцінка товарів і послуг в підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності – товари та послуги</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовий модуль 1. Теоретичні основи експертної оцінки. Змістовий модуль 2. Експертна оцінка в торгівельній діяльності. Змістовий модуль 3. Експертна оцінка в підприємстві та біржовій діяльності.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Експертна оцінка товарів і послуг в підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності» оволодіти теорією та методологією, а також набути практичних навичок щодо організації і проведення експертної оцінки товарів та послуг .</p> <p>1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Експертна оцінка товарів і послуг в підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності» є вивчення: є оволодіння теоретичними знаннями щодо основних засад експертної оцінки товарів і послуг; вивчення порядку, принципів і методів організації експертної оцінки товарів і послуг; отримання практичних навичок щодо оцінки товарів і послуг та виконання оцінювальних процедур.</p> <p>1.3. Цілі навчальної дисципліни згідно з вимогами освітньої програми:</p> <p>1. Студент повинен знати:</p> <p>1.1. Основні засади теорії оцінювання. 1.2. Особливості визначення та використання видів вартості. 1.2. Концептуальні основи експертизи товарів та послуг, законодавчу, методичну і нормативну базу експертизи. 1.4. Організацію і технологію проведення експертизи товарів; особливості проведення експертизи окремих груп господарчих товарів. 1.5. Принципи комплексної оцінки та експертизи якості надання послуг. 1.6. Підходи і методи, які використовуються для оцінки нерухомості, земельних ділянок та бізнесу як об'єкта торгівлі.</p>	

1.7. Особливості експертної оцінки в біржовій діяльності.

2. Студент повинен уміти:

2.1. Застосовувати положення нормативно-правової бази при експертній оцінці.

2.2. Визначати фактори, що впливають на вартість об'єкта оцінки.

2.3. Здійснювати експертну оцінку споживчих товарів.

2.4. Здійснювати експертну оцінку нерухомості та земельних ділянок.

2.5. Проводити експертизу вартості бізнесу.

2.6. Застосовувати елементи експертної оцінки в біржовій діяльності.

3. Студент повинен мати навички:

3.1. Організація обстеження та дослідження об'єктів експертизи.

3.2. Проведення експертної оцінки об'єктів експертизи.

3.3. Формування та оформлення об'єктивних і обґрунтованих висновків експерта в актах експертизи.

4. Результати навчання (компетентності)

Результати навчання

ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

Компетентності

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90 год.

Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		18	
практичні заняття		16	
самостійна робота		56	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"	4	обов'язковий

Тематика курсу						
Тема	кількість год.					
	Денна форма			Заочна форма		
	лек-ції	практичні	самостійна робота	лек-ції	практичні	самостійна робота
Тема 1. Основні засади професійної оціночної діяльності	2	2	5	1	-	8
Тема 2. Вартість як категорія оцінки, фактори та принципи оцінки	2	2	5	-	1	8
Тема 3. Організаційно-правові основи експертної оцінки	2	2	5	1	1	8
Тема 4. Експертна оцінка споживчих товарів	4	2	6	1	1	8
Тема 5. Експертна оцінка нерухомого майна та земельних ділянок як об'єкта торгівлі	2	2	5	1	1	8
Тема 6. Експертна оцінка наданих послуг	2	2	5	1	-	8
Тема 7. Експертна оцінка вартості бізнесу	2	2	5	-	1	8
Тема 8. Особливості експертної оцінки в біржовій діяльності	2	2	5	1	1	7
ІДЗ			15			15
Усього годин	18	16	56	6	6	78

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	100 бальна – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен)					
	Поточне тестування та самостійна робота			Екзаменаційна робота (екзамен)	Сума балів з навчальної дисципліни	
	Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3			
	Поточний контроль	Самостійна робота	Індивідуальне дослідне завдання	Теми 1-8		
	Теми 1-8	Теми 1-8	Теми 1-8			
30	10	10				
50			50	100		

Практичні заняття	Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час практичних занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих). Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.
Самостійна робота	Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат). Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів.
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального розрахункового завдання (ІДЗ). Індивідуальне (розрахункове) завдання виконується в окремому зошиті або друкується на окремих аркушах. Максимальна кількість балів за ІДЗ становить 10 балів.

<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за три змістові модулі: М 1. Поточний контроль (1-30 балів). М 2. Самостійна робота (1-10 балів). М 3. Індивідуальне науково-дослідне завдання (1-10 балів). Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою теоретичної і прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>
<p>7. Політика курсу</p>	
<p>Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться виключно у письмовій формі. Максимальна кількість 50 балів за екзаменаційну роботу. Структура білета включає 4 завдання. Правильна відповідь на 1, 2 завдання яке містить теоретичне питання оцінюється максимум в 10 балів; 3 завдання складається з 10 тестів кожний з яких оцінюється в 1 бал; 4 задача оцінюється максимум в 20 балів.</p> <p>Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.</p> <p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а н/б округляється.</p>	
<p>8. Рекомендована література</p>	
<p style="text-align: center;">Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні" https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14 2. Закон України "Про оцінку земель" https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15 3. Національний стандарт N 1 "Загальні засади оцінки майна і майнових прав" https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF 4. Національний стандарт N 2 "Оцінка нерухомого майна" https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1442-2004-%D0%BF 5. Національний стандарт N 3 "Оцінка цілісних майнових комплексів" https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1655-2006-%D0%BF 6. Національний стандарт N 4 "Оцінка майнових прав інтелектуальної власності" https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-%D0%BF 7. СТАНДАРТ ДЕРЖКОМЗЕМУ. ОЦІНКА ЗЕМЕЛЬ СОУ ДКЗР 00032632-012:2009 http://normative.org.ua/information/otsinka-zemel 8. Експертиза товарів [Електронний ресурс]: навчальний посібник / [А. А.Дубініна, І. О. Дудла, М. Р. Мардар та ін.]. Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2017. 9. Оцінка бізнесу та нерухомості: навч. пос. / за заг. ред. проф. В.Р. Кучеренко; уклад.: Я.П. Квач, Н.В. Сментина, В.О. Улибіна, А.В. Андрейченко. – 2-ге видання. – Одеса: Асторопринт, 2013. – 235 с. 10. Оцінка та управління нерухомістю: навчальний посібник / [В. Р. Кучеренко, М. А. Заєць, О. В. Захарченко, Н. В. Сментина, В. О. Улибіна]. – Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2013. – 272 с. 11. Петрова І. А., Петров С.О., Кричківська Л.В., В. Л. Дубоносів Загальні методи визначення якості та безпеки споживчих товарів : навч.-практ. посіб. / І. А. Петрова, С.О. Петров, Л.В. Кричківська, В. Л. Дубоносів – Харків : ФОП Крамаренко Ю.М., 2017. – 233 с. 12. Платонов Б.О. Основи оціночної діяльності : підручник / Б.О. Платонов. – К. : НАКККіМ, 2013. – 227 с. : іл. 	

13. Сильчук Т.А. Експертиза якості надання послуг в готельному і ресторанному господарстві [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студ. напряму підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» ден. форми навч./ Т.А. Сильчук – К.: НУХТ, 2014. – 107 с.
14. Сментина Н. В. Оцінка бізнесу та нерухомості: навч. посіб. / Н. В. Сментина, Я. П. Квач, В. О. Улибіна, А.В. Андрейченко, К. С. Левінський / за заг. ред. проф. В. Р. Кучеренко. – 2-ге вид. – Одеса: Астроприн, 2013. – 234 с.
15. Храпкіна В. В. Оцінка бізнесу: Навч. посіб. / В. В. Храпкіна // Київ, 2015. – 320с.

Додаткова література:

1. Вівчар О. І. Функціональні аспекти витратного підходу до оцінки бізнесу в умовах забезпечення економічної безпеки / О. І. Вівчар // Науковий журнал “Young and Smart”. – №. 3 – 2016 – С. 16- 22
2. Кількісні методи експертного оцінювання : наук.-метод. розробка / уклад. : В. П. Новосад, Р. Г. Селіверстов, І. І. Артим. - К. : НАДУ, 2009. - 36 с.
3. Круш П. В. Оцінка бізнесу : навч. посібн. / П. В. Круш, С. В. Полищук. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 264 с.
4. Малигіна, В.Д. Основи експертизи продовольчих товарів: навч. посіб. / В. Д. Малигіна. – К.: Кондор, 2009. – 296 с.
5. Пазинич В. І. Оцінка об'єктів нерухомості: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]/ В. І. Пазинич, Л. А. Свистун – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 434 с.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.pnu.edu.ua>
2. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rada.gov.ua/>;
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nlu.org.ua/>.
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua>

Наочні матеріали

1. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з дисципліни «Експертна оцінка товарів і послуг в підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності» / уклад. Ю.І. Ціжма. – Івано-Франківськ.: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019. – 36 с.

Викладач

Ціжма Ю.І.